

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK V. | Wydawca: Spółka Wydawnicza „Lud” | KURYTYBA, DNIA 29 LUTEGO 1924. | Redaktor: Ks. Stanisław Piasecki | Nr. 18.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Co się stanie z Polską, gdyby Bolszewicy ruszyli na pomoc Niemcom.

Gazety rosyjskie zapowiadały, że w Niemczech w miesiącach styczniu i lutym, dojdzie do szczytu nędza i bieda robotników w następstwie czego wybuchnie rewolucja i do rządów przyjdą komuniści. Na pomoc komunistycznym Niemcom ruszą bolszewicy z Rosji i zaprowadzą z Niemcami razem bolszewizm w całej Europie. Polska albo przyjmie „lichwiarski okup” za przepuszczenie bolszewików do Niemiec jak pisał rosyjski bolszewik Feliks Kohn, albo ulegnie pod naporem przeważających sił rosyjskich. Przewidywania rosyjskie na szczęście nie spełniły się. Niemcy zawrócili z drogi oporu wobec Francji, upokorzili się i przyrzekli płacić dalej odszkodowania wojenne; zrezygnowali z dążeń, że bolszewizm wtrąciłby ich w otchłań nędzy i rozpacz, przez co mogą stracić i resztę bogactwa narodowego. A i w Rosji zmienił się stan rzeczy na korzyść Polski; umarł Lenin, zachorował Trocki a w samym rządzie bolszewickim zaczyna się rozterka coraz większa i jest pewną rzeczą, że nie będzie z triumfalnego pochodu bolszewików przez Europę na wiosnę. Zresztą i Polska jest przygotowana i bacznie śledzi politykę sowie-
 84

Hrabia Damian

PCWIEŚĆ HISTORYCZNA Z OSIEMNASTEGO WIEKU

— Dajcie mi pokój; czemu mnie szarpacie?
 Przy tem szamotaniu hrabia wyszedł z izby do alkierza, ażeby usunąć się z oczu zagniewanego kuzaka. Może będąc tak bardzo pijanym, zapomniał o wszystkim, co się stało.
 Istotnie Bohaty tyle widocznie wypił gorzałki, że stracił zupełnie przytomność i gdy go z podłogi podniesiono i na łóżko złożono, zaczął zapadać w sen.
 — Bogu dzięki, — szepnął Hryc do Horpyny, — bywał zdrowa, dziewczyno, a niech ci Bóg nagrodi twoje miłosierdzie. Wybaccie zdrowi, ciotko!
 Potem wyszedł do hrabiego.
 — W drogę!
 I hrabia Damian podziękował niewiastom za ocalenie a potem obaj z Hryciem wyszli na ulicę i spiesznym krokiem zniknęli na Rakówkę, gdzie gromada z Ositny spotkać mieli.
 Hryc lekał się, czy ja jeszcze w mieście zastanie, ale na szczęście obawy jego były płonne, bo ludzie z Ositny jeszcze byli w mieście, lecz właśnie w drogę się wybierali.
 — Bylibyśmy odjechali, — odezwał się osadczy do Hrycia, — gdybyście nie byli nadeszli.
 — Bogu wam zapłać, jesteście czekali.
 I krótko potem pochód ruszył. Najprzód jechał wóz, na którym kilku kuzaków starszych siedzieli, potem nastąpił wóz osadczego, w dwa dzielne konie zaprzężony, który wioził pannę Weronikę Mładanowiczównę, i braci jej Pawłusia i półrocznego Adasia z plastunką.
 Po obu bokach tego wozu postępowali, jako straż młodzi kuzacy a między nimi znajdowali się hrabia Damian i Hryc.
 Bez przeszkody wyjechali z bramy; gubernator Humania, Wasiołko sam był przy bramie i spoglądał na pochód
 85

dla, ponieważ oficerowie armii czerwonej nie są z przekonania komunistami i wojsko skorzystałoby ze sposobności, aby zrzuścić jarzmo bolszewickie. Dalej przypuszcza generał Szurmay, że wojsko polsko-łotewskie tak stanowiąc stawiałoby opór, że nawet w razie zwycięstwa czerwonej armii nie doszłoby do granicy niemieckiej.

W DRODZE Z WARSZAWY DO GRANICY NIEMIECKIEJ.

W razie, gdyby armia sowiecka odniosła zwycięstwo, miałyby od Warszawy do Niemiec do przebycia 300 do 400 kilometrów, a ponieważ nie śmiałyby łupić w Polsce, by sobie zapewnić żywność w razie odwrotu, byłaby zmuszona sprowadzać żywność z Rosji, a będzie to tem trudniejsze, im większa stawałaby się odległość od własnych granic. Dalej zastanawia się generał Szurmay nad kwalifikacjami wojskowymi czerwonej armii. O tem, zdaniem jego, najtrudniej sądzić ponieważ nie ma dostatecznych danych.

KIEDY NASTĄPIŁBY POCHÓD ARMII CZERWONEJ.

Pochód wojsk czerwonych ku granicom niemieckim mógłby nastąpić tylko wówczas, gdyby komuniści berlińscy zawezwali ich pomocy. Może bolszewicy wybrałyby drogę przez Ruś karpacką, a stąd do Węgier i Czechosłowacji, choć droga ta byłaby dłuższa niż przez Polskę i Łotwę. Generał Szurmay sądzi, że bolszewicy nie umieliby nawet przepłynąć się przez Wisłę, ponieważ nie mają pontonów i odpowiednich narzędzi.

NASTĄPIŁBY SĄDNY DZIEŃ DLA CZERWONYCH CARÓW.

Karność czerwonych wojowników polega na terrorze, a feror

podczas wojny zwykle zawodzi. Wówczas nastąpiłoby dla Trockiego sądny dzień.

Gdyby nawet bolszewicy Polskę pokonali, prowadziłoby Polacy na tyłach ich armii wojnę podjazdową i niszczyliby etapy tak, iż wkrótce armii bolszewicka pozostałaby bez żywności i amunicji. Wojna podjazdowa na tyłach utrudniałaby bolszewikom pochód na Niemcy.

Tak niepewny stan wewnętrzny Rosji bolszewickiej czyni nową wojnę ze strony sowiełków prawie niemożliwą; z drugiej strony częściowe wybory w Niemczech przyniosą same klęski socjalistom i komunistom; a wreszcie silna armia polska coraz więcej udoskonalana zapewnia Polsce stały pokój.

WIDOKI NA PRZYSZŁOŚĆ UPRAWY PSZENICY W BRAZYLJI.

Ministerjum rolnictwa polecił P. Boergerowi dyrektorowi stacji doświadczalnej z Urugwaju, objechać południowe stany Brazylii dla zbadań, czy stany te nadają się do uprawy pszenicy na większą skalę. Obecnie po odbyciu tej podróży P. Boerger w ten sposób streścił swoje uwagi.

Przy obecnych stosunkach robotniczych BRAZYLJA NIE MOŻE współzawodniczyć w uprawie pszenicy z krajami położonymi nad La Platą lub innymi krajami produkującymi to zboże. Przy ogromnych wysiłkach będzie można pokryć zaledwie własne zapotrzebowanie. Rozdzielanie nagród czy premii jest szkodliwe, o ile się gospodarzy zarazem nie poucza praktycznie o uprawie, gdyż krytyka nie-nagrodzonych zawsze jest wie-

lecz nie ważył się przeszkoć czynić, ponieważ znanym mu był rozkaz Gonty.

Ositna niedaleko leżała Humania, wkrótce przeto pochód stanął na miejscu. Widok tej wsi, nie postawionej i spokojnej dzielnie odbił od popołytnych lub opuszczonych innych siołob. Mieszkańcy Ositny nie tylko się nie przyłączyli do rewanżu, lecz uczynili, co mogli, aby przeladowanym dopomagać. Wielu z chłopów ositniańskich ukrywało w obatach zbiegów z Humania, otaczając ich troskliwą i czujną opieką. Ponieważ zaś gromada w Ositny nie dowierzała hajdamakom, przeto nie spuszczała się na własne ślady, porozumiała się z gromadą kuzmogróbską, szuszkowską i sienicką i zawarła z nimi przymierze. Gdyby która z tych wsi potrzebowała pomocy, inne gminy były zobowiązane podążyć z nią uciekinierze.

Cztery te gminy były w dzierżawie pana Mładanowicza i doznawały od niego bardzo wielu dobrodziejstw. Dla tego też teraz okazywały dzieciom gubernatora wielką miłość i wdzięczność.

— Wasz ojciec — mówili chłopcy ositniańscy, — prawil nam zawsze Wyście już muil A co my mieli zapłacić za grunta, on za nas wyloczył, obiecał nam za swoich, tak my was teraz mamy za swoich.

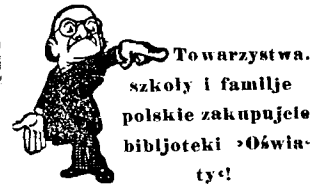
W domu osadczego dogadzano dzieciom gubernatora. Poczuwili i werni ludzie chcieli im ta pieczołowitością nagrodzić ich niedole, serocetwo i wprostko — przeciwił w Humaniu.

Co dzień straż z innej wsi dliem i nocą czuwała przy domu osadczego, ażeby się dzieciom Mładanowicza nic złego stać nie mogło.

Hrabia Damian i Hryc nie pozostali w domu osadczego. Przyjął ich, niby parobków na służbę, brat osadczego,

Chodzili przeto za dnia na łakę do siano i pracowali z innymi kuzakami.
 Takich zbiegów szlacheckich, udających parobków było więcej w Ositny i przyległych gminach. Młodzi mianowicie szkolni z Humania rozbiegli się po poddaniu miasta po okolicy a gnaną trawą, najmowała się do każdej roboty, byle się ukryć przed hajdamakami i w ten sposób ujęć śmierci. Wiele poginęło; inni jednak, ukryli się w lasach i wystawiając ciano na słońce, aby nabyć „prawosławny tita” zamysłali potem tem bezpiecznie wykraść się z okolic przez kuzaków opanowanych; inni wreszcie od razu przystawiali na poganaczy, pastuchów lub parobków do gospodarzy.
 Kroniki piszą, że po przywróceniu spokoju na Ukrainie, wielu rodziców, szukając synów, nie mogli rozpoznać własnych dzieci dla „prawosławny tita” podczas gdy syny rodziców poznał i do nich się przyznawali. Lecz niektórzy rodzice, nie mogąc poznać synów, nie chcieli uznać zgłaszających się za dzieci swoje. I „niejeden” — mówi kronika, — „od stoletycznej fortuny, rodziców i parenteli szlacheckiej idący, młoci, orze i rzmie, będąc podkomorzycem, dziś prostym jest Hryciem albo Hlawrytą, albo Mikita, albo Andrysławem i robi, mając wprzód za siebie bójających”.
 Dwa tygodnie niemal przeszły w Ositnie wśród niepokoju i trwogi. Nikt nie śmiał wyruszyć ze wsi, ażeby się przekonac, co się w Humaniu dzieje, bo płoń hultajstwa waleśato się po kraju. Raz kilku hajdamaków zapędziło się do Ositny, lecz chłopcy ositniańscy dali im jeść a szczególnie pic bardzo wiele, udając żyjących przyjaciół. Gdy rozumie się upili, włożono nieprzytomnych na wozy i wywieziono do głębokiego wąwozu w lesie, gdzie ich na ziemi złożono, poczem

Ogłoszenia „Oświaty”.

Wielu kolonistów sądzi, że nauka u dziecka zaczyna i kończy się ze szkołą. Ze swej strony nic nie robią, ażeby dziecko zatrzymało to, czego się w szkole przewaźnie przez marnych 2 lata nauczyło. Nie kupią żadnej książki do czytania, nie pobierają gazet, nie każą w niedzielę popołudniu odczytywać dzieciom wiadomości z gazet jak się to dzieje w Polsce, nic dziwnego że dzieci zapominają wszystkiego czego się w szkole nauczyły i tak napowrót stajemy się alfabetami i białem bydłem robotczym. Dla utwierdzenia i zachowania nauki szkolnej powinni RODZICE I ZARZĄDY SZKÓŁ kupować dla dzieci MAŁE BIBLIOTECZKI PO 30-40 TOMIKÓW, których kilkanaście przygotowała „OSWIATA” na sprzedaż po cenie kosztów. Biblioteczki te liczą po 30-40 tomików i zawierają powieści i dziełka moralne jakoteż i piękniejsze utwory literackie. Cena każdej biblioteczki składającej się z różnych dzieł wynosi 40\$000 bez przesyłki.

ksza od agitacji premijowanych. Wogóle uprawa pszenicy w Brazylii jest daleko trudniejsza niż w krajach nad La Platą, bo te kraje nadają się do uprawy pszenicy tak jak São Paulo do uprawy kawy. Najważniejszą rzeczą są tu STACJE DOŚWIADCZALNE. Stacje w Ponta Grossa i

chłopi wrócili do domu. Zdwojono jednak straż w obawie, iżby mogli wrócić. Szczęściem, że nie powrócili.
 Natomiast po dwóch tygodniach przybiegł do wsi zarządca dóbr Mładanowicza, pan Chmielewicz, znany dobrze chłopom ositniańskim, bo często z rozkazem pana swojego do Ositny zaglądał i ekonomów pańskich dozorował.
 Przybył i przywiózł nadzwyczajnie nowiny z Humania Dzieci Mładanowicza, hrabia Damian i Hryc zbrali się w chacie osadczego, aby nowin wysłuchać.

Chmielewicz opowiadał:
 — Już się skończyło panowanie Gonty i Żelaznika. Oba ci zbroje, co się kłóścili na Smiladzyczyźnie i Humanszczyźnie mianowali i przez kilkanaście dni rządzą samowładne sprawowali, już są skuci w kajdany.
 — Jak się to stało? Kto ich pobijał?
 — Słuchajcie! Reżunio mordując i paląc, głosił, że to czynią z polecenia imperatorowej moskiewskiej. Okazywali nawet ukaz pójemny. Wiadomość natychmiast zapytał się posła imperatorowej, czyli prawdą jest, co hajdamacy mówią.
 Posel wyparł się urzędycie takowego ukazu imperatorowej a chęć okazać, że jego monarchowi z reżuniami spisał przeciwko Polsce nie kuzia, rozkaz wojskom moskiewskim, nad granicą Ukrainy pozostającym, ażeby przekroczyli granicę i konieć mordom położyli.
 Tak tedy pewnego dnia ukazał się niedaleko obozu hajdamaków pułkownik moskiewski Gologrzywa Obóz reżunów, w polu pod Humaniem rozłożony, w miejscu równym, obszerem i do obrony sposobnym, ocknął się w momencie na ten widok.
 Ciąg dalszy nastąpi

Dr. Allegretti Filho
LECZENIE OGÓLNE.
Specjalność choroby kobiece i dziecięce. Przyjmuje od 10-tej do 12-tej i od 4-tej do 5-tej.
Konsultorium i rezydencja: ulica Comendador Araujo N 50.—Telefon N 650

Alfredo Chaves są niekorzystnie położone, lecz trudno je przemieścić skoro się w nie tyle kapitału włożyło. Stacje te nie powinny się ograniczać tylko na hodowle próbnych różnic gatunków pszenicy, ale pouczać także rolników, kiedy i w jaki sposób siał się powinno, ile na jednym hektarze, jakich nawozów używać i t. p. Zmniejszenie się uprawy pszenicy w Rio Grande nie można tylko odnieść do technicznych trudności, szkodziaków i t. d. lecz wschodzą tu znacznie w rachubę i trudności gospodarcze. Każdy rolnik bowiem pójdzie za uprawą, która mu większe korzyści przyniesie a porzuci mniej korzystną. Nie radzi się sprowadzać na próbne zasiewy wielkie ilości zboża z zagranicznego bez poprzednich doświadczeń w różnych stanach, gdyż zbiory i wyniki są prawie w każdym stanie inne.

Uprawa pszenicy w Brazylii będzie zależała od roztropnego doboru nasienia, rozumnej jego uprawy i wyniku z próbnych zasiewów. Najważniejszym jest dobór nasienia i z tego powodu stacje doświadczalne mogą tu odegrać bardzo wielką rolę. W ostatnich czasach z portu Vancouver sprowadzono do Brazylii większą ilość pszenicy kanadyjskiej z pod Winnipegu dla próby, czy sprowadzenie jej nie wypadnie dla Brazylii taniej od pszenicy argentyńskiej.

Wiadomości. Z POLSKI.

PRZESTROGA NA PRZYSZŁOŚĆ.

W »Kurjerze Warszawskim» czytamy między innymi następujące słowa przestrogi dla narodu:

Trzeba być bardzo krótkowzrocznym obywatelem, aby, przeżywszy to, co przyżyliśmy w naszym życiu społecznym i państwowym w ostatnich kilku miesiącach, a więc wybuch w cytadeli warszawskiej, krwawe rozuchy krakowskie, zbryzgane krwią tyłu ofiar, proces Bagińskiego i Wiercorkiewiczów i — ostatnie przesilenie rządowe, nie wyciągnąć z tego odpowiednich wniosków, ale w pokoju swój chleb spożywać bez troski o dzień jutrzejszy.

To co się w Polsce już stało, jest ostateczną przestroga przed tem, co stać się może, jeżeli wszystkie siły społeczne nie sprężą się w zgodnym przeciwdziałaniu tej rozkładowej robotce, która podkopuje byt państwa i poha je w otchłań anarchji.

Dalej po tej drodze iść nie można. Jest jeszcze w Polsce dość ludzi rozumnych, o czystych i kochających sercach, dość ludzi szlachetnych i dobrych, pragnących skarb wolności odzyskanej zachować i w nieuszczerplonej postaci przekazać go pokoleniom następnym.

OSZCZĘDNOŚCI W DYPLOMACJI.

Jak się dowiadujemy, ze względów oszczędnościowych zlikwidowane zostaną z dniem 1 lutego dwie placówki attaché wojskowych w Waszyngtonie i Belgradzie.

ZMIANY NA PLACÓWKACH POSELSKICH W PARYŻU I LONDYNIE.

W a s z a w a, 7-go stycznia. —Wobec objęcia przez hr. Zamoyckiego tekstu spraw zagranicznych, staje się aktualną kwestja obsadzenia poselstwa polskiego w Paryżu. Jako kandydatów wymieniają: Dmowski i Skirmunta, posła w Londynie. Zaś na stanowisko pos-

ła w Londynie Aleksandra Skrzyńskiego. (Przyp. Red. Lepszego nad Dmowskiego na ambasadora w Paryżu niema w Polsce, niestety jest za biedny a pensją poselską nie pokryje kosztów reprezentacyjnych).

KONSTERNACJA WŚRÓD UKRAJNCÓW.

L w ó w, 19-go stycznia. —Wśród sfer ukraińskich we Lwowie zapanowała silna konsternacja z powodu artykułów w prasie amerykańskiej, domagających się złożenia rachunku ze składek dolarowych, jakie amerykańscy Ukraińcy złożyli na rzecz akcji Petruszewycza.

(Przyp. Red. A kiedy się ockną Ukraińcy parański i żądają rachunku ze złożonych przez siebie pieniędzy). 1-go LUTEGO STANIE PIENIEŻNA MASZYNA DRUKARSKA. Warszawa, 12-go stycznia. — Jak się dowiadujemy w dniu 1-go lutego maszyna drukująca banknoty państwowe, całkowicie lub też prawie zupełnie stanie. Stanie się to dzięki temu, że ministerstwo kolei od tego dnia nie dostanie z kas państwowych ani grosza i będzie musiało opętać swoje potrzeby z dochodów kolejowych.

DEMOKRACJA W POLSCE UPADA.

Wszyscy chcą mieć szlacheckie nazwiska i dlatego zmieniają stare.

»Monitor Polski« ogłasza zmianę szeregu nazwisk. Między Wilkami, Cyganami i Pigłami, figuruje nazwisko Bzdzikot. Tak ze zmianą tego nazwiska na jakieś szlacheckie z końcówką ski, wyginą Bzdzikoty w Polsce.

GIEŁDA PIENIEŻNA W POLSCE.

W a r s z a w a, 18-go stycznia. Cyfry w tysiącach: Dolar 9.850-9.800. frank złoty 1891. frank belgijski 400. frank francuski 449-442 i pół korony czeskie 282. bony złotowe 1450 13 90-1500. pożyczka złota 10.500-10.000.10.750 milionówka 400-473-420.

(Przyp. Red. Z tej giełdy widać, że milionówka i pożyczka złota nie straciły zupełnie swojej wartości w Polsce i służą jako jedynka płatnicza.)

P. BENESZ ZAPEWNIANAS O PRZYJAZNI MAŁEJ ENTENTY.

Belgrad, 11-go stycznia. — Czeski minister spraw zagranicznych, Dr. Benesz udzielił wywiadu przedstawicielowi dziennika »Piccolo«, w którym powiedział, że stosunek Małej Ententy do Polski jest przyjazny. Mała Ententa pragnie pracować. W tej kwestji nie można nic nowego powiedzieć.

PLAGA WILKÓW W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM.

Lublin. — Skutkiem gwałtownej zimy, jaka panuje od kilku tygodni na obszarach Polski, z lasów wybiegły stada wilków, które pędzone mrozem i głodem napadają na osady wiejskie, wyrządzając dotkliwe szkody w inwentarzu. W jednej z wiosek oddalonej o kilka kilometrów od Lublina, gromada wilków zgryzła troje dzieci powracające ze szkoły.

Z Brazylii.

Kurytyba.

WIECZORNE KURSA uzupełniające dla kandydatów nauczycielskich liczą już 14 uczestników. Na razie wykładają tylko przedmioty portugalskie p. profesor Modest Falarz w lokalu »Oświaty« 3 razy tygodniowo. Przedmioty polskie będzie wykladał nauczyciel, który ma w tych dniach przyjechać z kraju. Ochołnicy pragnący ikerz stać z

tego kursu mogą się jeszcze zgłaszać do sekretarza »Oświaty« ks. Stanisława Piaseckiego.

P. TADEUSZ JACZEWSKI,

uczestnik naukowej ekspedycji polskiej do Brazylii i towarzyszącej wyprawie nad rzekę Iwahy ś. p. zmarłego Tadeusza Chrostowskiego — opuścił Brazylię dnia 26-go lutego i na okręcie Lloyd holenderskiego wraca do Polski. P. Jaczewski wytrzymał trudy zeszłorocznej wyprawy naukowej i uratował wszystkie okazy ekspedycji po śmierci Chrostowskiego, choć sam zapadł także ciężko na malarię. Obecnie, gdy »Lwów« wrócił już do Polski; zajmie się P. Jaczewski w Warszawie uporządkowaniem zbiorów parańskich, które »Lwów« przewiózł do kraju z portu Paranaguá. Po powrocie z »wyprawy«, wykladał p. Jaczewski nauki przyrodnicze na polskich kursach nauczycielskich w Kurytybie i wychowankom w bursie Księżki Misjonarzy, gdzie jasnym i żywym wykładem zajmował wszystkich słuchaczy. W ostatnich miesiącach swojego pobytu w Paraníe objął redakcję »Switu«, lecz ta praca jako dla naukowca skończyła się dla niego niefortunnie, w innem znaczeniu aniżeli dla poprzednich redaktorów nie świętej pamięci »Switu«. Aż do końca zatem spełniało się przysłowie: »Kogo Pan Bóg chce ukarać, to go robi redaktorem »Switu«.

P. STEFAN SZUMOWSKI

po wizytacji szkoły w Marechal-Mallet, wyjeżdża do Santa Cathariny i Rio Grande do Sul. Jako delegatowi Konsulatu powinni Rodacy wszędzie dostarczyć mu obciążenie o stanie kolonii polskich i tak ułatwić mu pracę, by Rząd polski przy zawieraniu umów emigracyjnych z Brazylią rozporządzał jak najobilniejszym materiałem, co wyjdzie na korzyść naszej przyszłej emigracji. Zwiędzenie kolonii rozpocznie się od Marcellino-Ramos, Ijuhy, Erchim, Guarany, potem Missões, a na końcu Rio Grande, Pelotas i Porto Alegre.

W SEMINARIUM DJECEZ-

ZJALNEM odbyło się w ubiegłą niedzielę przyjęcie wychowanków tego zakładu, będących w wieku popisowym do rezerwy wojskowej, Ruchliwy zarząd zakładu postarał się bowiem o instruktorów wojskowych, by wychowankowie jego bez przerywania studiów mogli nabyć tych wiadomości wojskowych jakie daje obowiązkowa służba w koszarach. W uroczystości wzięli udział: prezydent stanu dr. Munhoz, N. X. Biskup, generał komenderujący p. Ferreira Netto obok innych przedstawicieli wojskowości, duchowieństwa i prasy. Po defiladzie, na boisku zakładu, której precyzja wykonania zaszczyt przynosi instruktorowi p. Axendino Ferreira, zebrał się wszyscy w sali seminarjum gdzie imieniem wojskości powitał swych towarzyszy braci p. porucznik Teimo Borba a następnie do młodych wojaków porwyjącą i podniosłą mowę wygłosił ks. poseł Alcindo Ferreira, poczem wręczono im dyplomy rezerwistów. Po uroczystości gościnnie rektor seminarjum ks. Taddei podejmował gości śniadaniem. Między innymi rezerwistami znajdował się i nasz rodak Bronisław Musiatowski.

KONCERT POŻEGNALNY

profesora DR. WACŁAWA RADECKIEGO odbył się dnia 27-go lutego w teatrze Guayra. Z początkiem marca opuszcza Kurytybę dr. W. Radecki i przenosi się do stolicy Rio de Janeiro gdzie obejmuje kierownictwo laboratorium psychofizycznego przy uniwersytecie stołecznym. Na pożegnanie stolicy Parany urządził P. Radecki pożegnalny koncert na wiolonczeli. Akompanjowali mu na fortepianie panna Guimarães a na skrzypcach profesor Seyer i panna Bianchi. Nie wielu stosun-

nie kupując piasku — zamiast nasion, nad to za drogie waże pieniądze. Gdy kupicie nasiona z niepewnego źródła, mogą być one tyle warte, co szczypta piasku. Kiedy zaś kupicie:

NASIONA Z POLSKI

PAWŁA NIKODEMA

to jesteście, poźni, że ani jednego rejsa nie wyrzucacie napróżno! W każdym sklepie polskim znajduje tylko tych nasion.

Główny Skład Nasion z Polski

Pawł. Nikodema miesz. i się od Nowego Roku w Kurytybie Travessa Zacharias, Nr. 5 (ulica prowadząca z Avenida Luiz Xavier do Placu Zacharias). Nasiona warzyw: Kapusty, buraków, cebuli, marchwi, szałwy i t. p. oraz kwiatów: Maku, bratków, maciejki, gwóźdźków i t. d. Nasiona w torbkach i na wagę — Rozsada (sadzonki).

kowo zgromadziło się słuchaczy, ale zato dał zebranym p. Radecki wspaniałą repertuar utworów muzycznych umiejętnie dobranych. W jednych, można było podziwiać technikę z jaką oświadczył p. Radecki swą wiolonczelę jak n. p. w sonacie Rozyckiego lub Scherzo Goensa; w innych — muzykę uczuciową doprowadził p. Radecki do finezji najlżejszych odcieni jak n. p. w menuetach Boccheriniego i Mozarta, w ogrodzi miłości Schumanna a nadewszystko w tatedziu Saint-Saensa. Huczne oklaski odzywały się po każdym kawałku, aż nakoniec nadto programowo musiał odegrać jeszcze jedną melodię pełną tęsknoty i uczucia. W ten sposób pożegnał sfery muzyczne Kurytyby prof. Radecki, by rozpocząć nową pracę na szerszym terenie w stolicy Rio de Janeiro.

Firma nakładowa książki »Encyclopedía e Diccionario Internacional« ogłasza w gazetach paulistańskich i riograndeńskich ostrzeżenie przed niejakim JOSE KOŚCIANSKIM, który nie jest żadnym agentem tej firmy. Samowolnie podawał się on za agenta i pobierał 50 milowe za liczki na to dzieło obiecując w przeciągu 20 dni dostawę Encyclopedji. Jeden z oszukanych zwrócił się po roku do firmy nakładowej i tu wyszło na wierzch oszustwo Kościańskiego. Firma ostrzega obecnie przed nim i za kwity przez niego wystawione nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności.

Paraná.

ARAUJARJA. — Dowiadujemy się, że Towarzystwo »KRÓLA JANA KAZIMIERZA« W BOA VISTA bierze się mocno do dzieła i szuka nowych, a bardzo dobrych sposobów dla utrzymania swej szkoły polskiej. Na zebraniu dnia 27-go stycznia 1924 uchwaliło, że każdy członek będzie płacił kwartalnie na szkołę 15\$000, zamiast tracić pieniądze na bale, zabawy i nioodłączne od nich pijatki. Na uchwałę tę z 11-stu członków podpisało się 10-ciu. Oprócz tego dobrowolnego podatku na szkołę każdy płacił jak dotychczas przypadające nań 2\$000 od dziecka.

Przyznać musimy, że Rodacy z Bó Vista dzielnie się spisali; oby znaleźli naśladowców i po innych kolonjach, na których znajduje się nie mniej 70 i 100 familli a szkoły utrzymać nie mogą. Słusznie rozumowali gospodarze z Towarzystwa »Jana Kazimierza«.

»Na bale które się urządzały na szkołę traci każdy około 30\$000. Przytem sponiewiera się ujedyn z swe własne pieniądze, a szkoła z tego nie ma wielkiego pożytku, bo ani połowa ze straconych pieniędzy na szkołę nie idzie. Słusznie! słusznie!

Wiele towarzystw to ochłapy tylko dają szkole, to co z kieszonki i hułajki zbędzie, a ofiarę w prostej drodze uważają za stratę. Dlatego we wielu szkołach sowsy się gnieźdzą, nieraz się budynek rządowi odstępuje, lub sprzedaje, lub wynajmuje, bo towarzystwo jeszcze choć zysk mieć ze szkoły.

Rodacy do dzieła jak w Bó Vista! Naśladowcie ich!

Z VERA GUARANY

donoszą, że na »bailu« po obfitym trunku przyszedł tam do bitki między Pyletem Zasysymem i Ignacym Kompideną. Walka skończyła się śmiercią Piotra, a ciężkimi ranami Ignacego.

W BARIKADACH

W BARIKADACH w pobliżu Colombo, skrytobójczo o 10 godzinie wieczorem zastrzelił ktoś 23-go lutego p. Artura Milera, który przyjechał tam na uroczystość weselną. P. Miler był »delegado« z Colombo. Morderca znikł bez śladu.

Rio de Janeiro.

MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH Feliksa Pacheco ostro krytykuje niektóre gazety rioskie. Zarzucają mu, że nie orientuje się dobrze w sprawach politycznych i nie przeprowadza ścisłe tego co postanawia. Tak postanowił minister nie wyplacać pensji tym konsulom lub postom od 1-go lutego, co nie są na swych posterunkach zagranicznych. I dzień 1-go lutego już przemijał a jeszcze przeszło 50 konsulów, postów i urzędników dyplomatycznych przesiaduje sobie spokojnie, w Rio a niektórzy z nimi na takich posadach, gdzie dodatki są wyższe. Ogólnie wszyscy są oiekawi, jak postąpi z tymi urzędnikami p. minister.

OSOBLIWI SRODEK na tępienie szczurów podał dyrektor spółki okrętowej »Lloyd Brasileiro«. Oto rozkazał komendantom okrętowym rozrzucać po magazynach okrętów stary papier gazety i milij, ażeby szczyry nie niszczyły ładunków. Psy i kuty pomogłyby o wiele lepiej w tępieniu szczurów niż takie dziwne rozporządzenie.

POLICJA wpadła tu na trop fałszerzy banknotów, które bardzo sprytnie sporządzali Włosi i Portugalczyki. Wyrabiali 20 milrejsówki 14 estampy a 5 surji. Fałszerze, zawiadomieni przez kogoś z wczesna o wizycie policji, umknęli.

RUCHOMĄ WYSTAWĘ wyrobów włoskich wiezie na swym pokładzie okręt włoski »Italia«. W tych dniach zawinął do Rio de Janeiro, potem jedzie do Santos, Rio Grande do Sul, Montevideo, Buenos Aires, Santiago. Guayaquil i t. d. Wszędzie liżone kolonie włoskie uroczą się witają rodaków i zwiedzają wystawę.

Minas Geraes.

Ciągłe opady trwają dalej; wskutek tego rozmokła ziemia a zwłaszcza oze, wona glina (latoryt brazylijski) tak, że drogami niepodobna przejechać. W tych dniach spadł z Itatiaia, najwyższej góry Brazylii, olbrzymi blok kamienny, który z powodu masy wód spadających ze szczytu, się obłuźnił. Spadający z 2000 metrów w dół sprawił blok straszne spusfoszenie. Zniszczył stary las pełny olbrzymich drzew na przestrzeni 2 kilometrów długości, a 50 metrów szerokości. Po drodze zmiął wszystkie drzewa i powgniatł do ziemi nawet bardzo grube drzewa. Na szczęście na drodze tej kamiennej lawiny nie było żadnych mieszkań ludzkich.

Rio Grande do Sul

Niebywała posucha wyrządziła w całym Rio Grande w polach i kampsach straszne szkody. Wiele rzek i rzeczek wyschło zupełnie, a większe ledwie sączą wodę. Komunikacja rzeczna stanęła. Wszyscy mówią, że nieroztropnie wylepienie lasów powoduje tę posuchę nieznaną dawniej w Rio Grande. (Przyp. Red. To samo czeka Paragę przy obecnej gospodarce lasowej)

Próbki poetyckie z Parany.

Ciężkie czasy.*)

Dreżcy nas biednych krzyżak niemczyna,
 Jakby nas nabył z rąk tatarzyna,
 My biedni wciąż rączęta wznosim,
 O uwolnienie z rąk ciemniczy prosim,
 Jęcząc i ikając zalani łzami,
 Królowo Polska módl się za nami!

Choć zagrożeni tuszymy sobie,
 Silni nadzieją, stojm przy Tobie
 Aż nas wysłuchasz Wszechwładna Pani,
 My dzieci polskie Tobie oddani,
 I nieprzestaniem jęczęc, aż doczekamy,
 Królowo Polska módl się za nami!

Wciąż prosić będziem choć w ciężkiej doli,
 Racz nas wybawić z natręctwa niewoli,
 Spraw, ażeby swój swego uważał za brata,
 I niewykonywał wyroków kata.
 Ufni w Twą łaskę dlatego wołamy,
 Królowo Polska módl się za nami!

Spraw, niech otrzymamy czego żądamy,
 Czcii Tobie ujętej Matee której sprzymiamy,
 I naszej mowie, naszym przywielejom,
 Naszym modlitwom, i miłym śpiewom.
 Choć z narażeniem się domagamy,
 Królowo Polska módl się za nami,

Skrusz twarde serca, zniż harde czoło,
 Pokieruj władzą tą, która nas w około,
 Tylko poniża i przeczy wszystkiemu,
 Co jest najdroższe Ludowi polskiemu,
 Dzieje przodków naszych, których się trzymamy,
 Królowo Polska módl się za nami!

Małko Najświętsza! cofnij przeciwnika,
 Który nam uraga i tylko uciska,
 Zrób go nieszkodliwym, półóż tamę stają,
 A nam opuszczonym daj cierpliwość trwałą,
 Daj nam zwycięstwo nad przeciwnikami,
 Królowo Polska módl się za nami!

W Twe ręce składamy nasze dobre chęci,
 Władców nad nami, i wszystkie złe sieci,
 Jedni niech uwzględnią, drudzy pierchną przecie,
 Użyj swej władzy Tyś jedna na świecie,
 Pani Wszechwładna, której my śpiewamy,
 Królowo Polska módl się za nami!

*) Obecny wiersz nadany nam z Ponta Grossy do działu 'Próbki Poetyckie' nie jest aktualny albowiem odnosi się do czasów przedwojennych, kiedy to Niemcy jeszcze były potężne. Umieszczamy go przecież bo jest pięknym i pobojnym naszadownictwem wzruszającego wiersza 'Dreżcy lud bieda!... i jest próbka, może budzącego się talentu.

Ze świata.

Romunja.

DWOJE DZIECI GINIE NA OLTARZU OFIARNYM.
 Bukareszt. — Władzom tutejszym doniesiono, że w jednej z wiosek w górzyście okolicy Kimpolung pewna sekta religijna podczas ostatniej ceremonii spaliła żywcem dwoje dzieci na ołtarzu ofiarnym. — Słyszano rozpaczliwe krzyki chłopczyka i dziewczynki, które związane i położono na stosie, który następnie podpalono. Wołania o pomoc nieszczęśliwych dzieci ogłuszyły dzielnice wycia celebrujących fanatyków religijnych. Rząd wysłał wojsko w te okolice, które przeprowadziło ścisłe rewizje w górzyściach wioskach, jednak nie mogło wynaleść przewodców tej sekty religijnej.

Niemcy.

MIASTO BERLIN NAJBRUDNIEJSZYM W EUROPIE.
 Berlin. — Przedwojenne czasy, kiedy ulice Berlina były utrzymywane w niezwykłej czystości, minęły bezpowrotnie. Przedwojenna liczba czyszcicieli ulic z 2400 została zmniejszona do 300 mężczyzn, którzy zaledwie są w możności utrzymania w jakim takim porządku zlewów rynsztoków by się nie zapychały odpadkami, które pokrywają grubymi warstwami nawet główne ulice.

Włochy

PRZYRZEKŁ OŻENIĆ SIĘ Z 1350 KOBIECAMI.
 Rzym. — Ugo Fillini, lat 30, zdobył zapewne rekord światowy pod względem podbijania serc niewieścich, aż ostatecznie został aresztowany pod oskarżeniem niedotrzymania obietnicy ożenku.
 Fillini przyznał się do popełniania względów 1,350 kobiet, a kiedy go ujęto, miał w

kieszeni 50 fotografii. Człowiek ten ogłaszał się w pismach matrymonjalnych i w ten sposób zapoznał się z dziesiątkami kobiet, z którymi obiecał się ożenić, a potem, kiedy 'do piąć swego celu', umykał pospiesznie, ażeby uniknąć żeniactwa.

Sztuka ta udawała się przez długi czas, aż dopiero onegdaj jedna z kobiet zdołała go odciąć w ręce policyi.

Rosja.

CHŁOPI WYRZNELI POD ZWIAHLEM SOWIECKĄ EKSPEDYJCJĘ KARNĄ.

Lwów, 11-go stycznia. — Donoszą z granicy sowieckiej, że w okolicy Zwiählu znajduje się wioska Wasilewka, która jest ogniskiem ruchów przeciw sowietom. Ostatnio władze bolszewickie poleciły sołtysowi usunąć z kancelarii wizerunek Boga, przeciw czemu wystąpiła cała wieś.
 Wtedy bolszewicy wysłali do Zwiähla ekspedycję karną, celem ukarania chłopów i wykonania rozkazu siły. Tymczasem chłopcy wyrzneli całą ekspedycję nie oszczędzając ani jednego żołnierza. Bolszewicy przygotowują marsz na zbuntowaną wieś.

Korespondencje

Wizytacja miasteczka Cruz Machado Przez delegata Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Dnia 17-go stycznia przyjechał autemobilem na naszą kolonię p. Stefan Szumowski delegat Konsulatu Polskiego w Kurytybie, w towarzystwie Obywateli z Ponta Uniao: panów Leonarda Michalskiego i Kowalskiego. Bawił u nas dwa dni wizytując szkołę im Bartosza Głowackiego, zwiedzając kolonię, która mu się bardzo podobała. Wjeżdżając, na zaproszenie p. Szumowskiego, zebrała się liczną grupą Obywateli tutejszych w budynku szkolnym na wspólną pogawędkę.
 Pan Szumowski na wstępie wyraził podziękowanie za tak liczne przybycie

obywateli i wyjaśnił cel swojej podróży. Przeł powróty do Polski pragnąłby poznać dokładnie kolonie polskie w Brazylii i Argentynie, a zarazem zbierać jak najwięcej danych statystycznych odnoszących się do szkół polskich i życie kulturalne narodowego kolonistów polskich. Prosił więc o pomoc wszystkich zebranych przy wypełnieniu kwestionariusza, który nam odczytał.

W imieniu p. Konsula **Zbigniewa Miśkę** wyraził p. Szumowski całej kolonii pozdrowienia i wyraził sympatię, który jakkolwiek pragnął osobliście zobaczyć w tym roku także kolonie parafskie dalej położone, to jednak konsekwencje rewolucji w Rio Grande i związane z nią kwestie odszkodowania dla kolonistów polskich, spowodowały dłuższą podróż po Rio Grande do Sul.

Podróż p. Konsula w te strony jest tylko wuj zona na raz późniejszy. Oświadczył dalej p. Szumowski, że nie umieszka w swoim sprawozdaniu donieść k konsulatu, że stan kolonii mimo ciężkich warunków w bytu, znalazł w jak najlepszym stanie. Kolonia żyje życiem narodowym, pielęgnuje polskość i dba o należyte wychowanie swoich dzieci. Świadczy o tem głównie szkoła polska utrzymywana przez kolonistów a kierowana ręką profesora Z. G. którego krótka praca w szkole, wykazuje już bardzo dodatnie rezultaty. Dzieci, które świeżo do szkoły wstąpiły nabyły pewnych wiadomości o Polsce i o Brazylii. Nauka rachunków także postępuje skutecznie. Zgodny współdziałanie rodziców ze szkołą powinien ułatwić profesorowi jego zmuszoną pracę, aby z końcem roku szkolnego mógł osiągnąć jak najlepsze rezultaty.

Z przyjemnością przytam podkreśla pan Szumowski fakt że dzieci między sobą w szkole rozmawiają po polsku. Polska, jakkolwiek po okropnych wstrząsach wojny światowej i bohaterskich zmaganiach z nawałą bolszewicką przechodzi ciężki okres gospodarczy, to jednak mimo to przyciąga Polonię tutejszą z najwydatniejszą pomocą moralną i materialną.

Wartość opieki ze strony konsulatu polskiego jest dopiero dzisiaj w dołach, kiedy rewolucja riograndeńska wyrządziła kolonistom polskim olbrzymie straty materialne i moralne. Dzięki osobistej interwencji Konsula polskiego i Poselstwa polskiego z Rio de Janeiro, uda się dla poszkodowanych kolonistów polskich uzyskać odszkodowanie tak ze strony rządu federalnego, jak i stanowego. Państwo polskie jednakowoż może brać w opiekę tylko tych obywateli, którzy wykazują się paszportem polskim i którzy opłacają za paszport w kwocie 60 milreisów, dopomocą konsulatu polskiego w skutecznym spełnianiu jego funkcji na tutejszym terenie. Jest to kwota niewielka, a wpłacona jako podatek narodowy państwu polskiemu, pomoże mu materialnie a zarazem wykaże patriotyzm tutejszych obywateli polskich.

W dalszym ciągu swego przemówienia nawoływał także p. Szumowski do wspólnej, wytrwałej a przede wszystkim zgodnej pracy.
 Szkoła polska, bez względu na to, którą zajął, powinna dla nas i wszystkich być świętością, otoczoną bezwzględnie opieką elementu polskiego. Dziękując też kolonistom za trud i ofiarę poniesione dla szkoły polskiej, jak również nauczycielowi za owocną dotychczasową pracę w szkole przystąpił p. Szumowski do wypełnienia kwestionariuszy przy pomocy zebranych obywateli; Wywiązała się przytem żywa dyskusja, wyjaśniająca niejedną kwestję sporadyczną.

W imieniu zebranych kolonistów złożył p. Wacław Welński p. Konsulowi serdeczne podziękowanie na ręce p. Szumowskiemu za jego dotychczasowe bezpartyjne stanowisko i opiekę skuteczną tutejszych kolonistów polskich.
 Przu końcu całego zebrania złożyli obywatele kwotę 2000 na 'Ogród Zoologiczny' w Poznaniu: J. Richard 25, W. Kłoczko 15, M. Dubaj 400 rs., P. Skubisz 400 rs., B. Skubisz 300 rs., A. Grymuza 15, J. Król 25, J. Dziwulski 400 rs., G. Raczko 400 rs., K. Leżański 400 rs., J. Raczko 400 rs., W. Welński 1500 F., Niewiadomski 300 rs., P. Król 500 rs., J. Rybicki 400 rs., K. Kisiel 15, J. Rogoła 15, M. Król 15, S. Stelmach 15, Z. Gasiorkiewicz 4700 rs. Razem 20500.

Piotr Król

Ostatnie wiadomości

MAGISTRAT MIASTA WARSZAWY w uznaniu zasług naukowych pan! Curie-Skłodowskiej, wynalazczyni radium, nadał jej prawo honorowego obywatelstwa.

Magistrat miasta Łodzi udzielił tytułu honorowego obywatela, panu Albertowi Thomasowi, prezesowi międzynarodowego trybunału pracy 'Genewy', który w tych dniach bawił w Polsce a obecnie pojedzał do Berlina.

GAZETY FRANCUSKIE podają, że poseł polski hr. Czesław Pruszyński przybył z Bordeaux do Paryża dnia 26-go lutego. Zapytywany przez dziennikarzy francuskich oświadczył, że ze

swej misji politycznej w Brazylii jest zadowolony. Kolonie polskie rozsiarne w różnych stronach kraju rozwijają się pomyślnie; liczba kolonistów polskich dochodzi do 200 tysięcy i w stosunkach ekonomiczno-społecznych jak i polsko-brazylijskich odgrywają już kolonie polskie pewną rolę. Przechodząc do oceny stosunków w Polsce oświadczył poseł, że reforma skarbową i ekonomiczną postępuje coraz lepiej czego dowodem jest przedewszystkiem wzmoczony wywóz i przywóz i Polska na tem polu w tych kilku latach dokonała bardzo wiele.

KOMISARZEM POLSKI w Gdańsku został zamianowany p. Strassburger były sekretarz ministerstwa spraw zagranicznych.

W STANIE BAHIA ZANOSI SIĘ NA REWOLUCJĘ. W Brazylii nie wystarczy być wybranym choćby przeważającą większością, trzeba nadto jeszcze być uznanym. Na gubernadora Bahii został wybrany stanowiącą większością Goes Calmon, lecz stary rewolucjonista Seabra był gubernator upórcożywie sprzeciwia się wyborowi Goes Calmona a upiera się przy swoim kandydacie Arlindo Leoni. Izba deputowanych czyli kongres stanowy w znacznej większości opowiada się za Goes Calmonem; posiedzenie kongresu odbyło się w spokoju. Strony odwołują się do prezydenta Bernardesa. Na razie na stopie wojennej stoi w Bahii 5000 ochłopa milicji stanowej, obok tego kilka kompanii wojska różnej broni, a w zatoce dwa

statki wojenne. Na razie jest cięsza przed burzą.

WŁOCHY utworzyły z pobrzeża dalmatyńskiego osobną prowincję Carnaro z Fiume czyli Rijeką jako stolicą. Król włoski ma odwiedzić Rijekę i zadokumentować w ten sposób wieczne jej przyłączenie do Włoch.

INDJE angielskie liczą obecnie 319 milionów mieszkańców; zjazd narodowy w Delhi zażądał dla Indji od Anglii bezwzględnego samorządu; jedynie tylko w zakresie wojska i polityki zagranicznej uznaje pewną zależność od Anglii.

Związek Polski W KURYTYBIE

Niniejszym mam zaszczyt prosić Szanownych członków wraz z Rodzinami na:

Bale Karnawałowe

które odbędą się 2-go i 4-go marca roku bieżącego w lokalu własnym przy ulicy Carlos de Carvalho 73.

Wstęp na zabawę tylko dla członków Związku. Ceny miejsce: panowie 2\$200, panie 500 rs.

Za Zarząd:
 Sekretarz: K. MITCZUK.

Baczność.

Towarzystwo Sportowo Gimnastyczne "JUNAK" urządzi dnia 3-go marca, **Bal Karnawałowy**, w sali Związku Polskiego, na który zaprasza wszystkich Rodaków chcących się zabawić piękną i wesołą. Początek o godzinie 8-mej wieczorem. Za Zarząd Sekretarz: Antoni Remus.

LEKCYJ MUZYKI

na pianinie i skrzypcach mogą udzielać dawno w Kurytybie znani

Karolowie Skibińscy

którzy w tych dniach wrócili do Kurytyby. Zgłoszenia na lekcje przyjmuje się przy ulicy 1-ro de Março Nr. 20 Kurytyba.

Dr. Zygmunt Gradowski

ADWOKAT

Po ukończeniu uniwersytetu, mam zaszczyt zawiadomić Szan. Kolonię Polską, iż otworzyłem kancelarię adwokacką i żędatwa wszelkie sprawy cywilne, kryminalne, spadkowe, rozwodowe i t. d.

BIURO I MIESZKANIE.

Praca Osorio N. 57. - Curitiba.

„SWÓJ DO SWEGO“

Apteka Paranaense

S. Głuszczyński & Ska.

Wybór lekarstw krajowych i zagranicznych;— Recepty wykonuje się dokładnie i sumiennie.

Ceny przystępne!

Marechal Mallet

Paraná.

DLA POLAKÓW!

Najlepsza Kawa „IGUASSU“

Adres: JOÃO KOWALCZUK — SÃO JOSE DOS PINHAES — PARANÁ

Jeżeli kto chce tanio, dobrze i prędko dać wykonać bilety wizytowe, książki rachunkowe, listy i t. p. lub pieczęcie kauczukowe, kupić książki do nabożeństwa, krzyżki oraz inne dewocja niech się zwróci do składu

CEZARA SCHULZA

W KURYTYBIE (Paraná) UL. BARÃO DOSERRO AZUL N 12114

CENY NA WSZYSTKIE TOWARY ZNIŻONE. Wiązanki do chrztu św. w wielkim wyborze dopiero co nadeszły z Europy. W niezadługim czasie nadejdzie z Polski wielki wybór KSIĄZEK DO NABOŻEŃSTWA Z NOWYM KALENDARZEM I HISTORYCZNYCH które będą sprzedawane po cenach bardzo przystępnych dla każdego.

Companha da Navegação Transatlantica Italiana „Consulich” Sociedade Triestina de Navegação

Bezpośrednie, szybkie połączenie okrętowe za pomocą nowszych i we wszelkie wygody zaopatrzonych parowców pomiędzy Triestem, Genuą, Las Palmas Santos, Montevideo i Buenos Aires.
Pierwszorządny wikt. Niskie ceny przewozu
Bezpośrednia służba specjalna dla „Bilhetes de Chamada” w związku z następującymi krajami: Austria, Polska, Bułgaria, Rumunia, Rosja, Turcja i t. d.
Bilety przewozowe (bilhetes de chamada) wręcza się bezpośrednio tym osobom, które się sprowadza, niezależnie od tego czy mieszka w mieście lub na wsi.

WYŁĄCZNI AGENCI:

Sociedade Anonima „Matinelli”
SANTOS — SAO PAULO — RIO DE JANEIRO
Informacji udziela agent pomocniczy na Parana **João Nocetti**.
RUA MARECHAL TEODORO N 63 — CURITYBA — CAIXA POSTAL 248

Maszyny „SINGER”

Najlepsza typy maszyn do szycia i wyszywania, do nabycia w Agencji „Singer” w Kurytybie, przy ulicy **Ebano Pereira N 4**.
KTO KUPI MASZYNE DO SZYCIA MA PRAWO DO 25 BEZPŁATNYCH LEKCJI WYSZYWANIA W KAŻDEJ AGENCJI LUB SZWALNI „SINGER” W BRAZYLII.
Na składzie także każdego rodzaju igły do naszych maszyn.

Singer Sewing Machine Co.

CAIXA POSTAL 171 — RUA EBANO PEREIRA N. 4 — CURITYBA

ZA PIENIĄDZ DOSTANIESZ WSZYSTKO, LECZ ABY MIEĆ PIENIĄDZE TRZEBA OSZCZĘDZAĆ. OSZCZĘDNOŚĆ WZBOGACA. WENTYN OSZCZĘDZONY TO WENTYN ZAROBIONY!

Kto posiada pieniądze, powinien je włożyć w jakiś interes. Komu to nie jest możliwym, nie powinien przechowywać grosza w domu, gdyż jest to niebezpieczną i niepożyteczną rzecz.
ZŁÓŻ ZATEM PIENIĄDZE TWOJE W MIEJSCU BEZPIECZNYM, CO PRZYNIESIE CI TYLKO POZYTEK.

Pieniądze w domu, łatwo uleść mogą niebezpieczeństwu nieprzewidywanym jak ogień, rabunek, zbitwienie, wycofanie przez Skarb lub bezwarunkowość wskutek spadku waluty i t. p., więc złóż twój ciężko zarobiony grosz tam, gdzie jest pewnym i po jakimś czasie wskutek odsetek (procentu) się podwaja.

LE CZ POWIERZ PIENIĄDZE TWOJE BANKOWI PEWNIEMU, ZATWIERDZONEMU PRZEZ RZĄD FEDERALNY I UPOWAŻNIONY DO PRZYJMOWANIA PUBLICZNYCH WKŁADEK OSZCZĘDNOŚCIOWYCH.

BANCO PELOTENSE

Zatwierdzony przez Rząd Federalny jako jedna z najpewniejszych instytucji kredytowych i upoważniony tem samem do przyjmowania wkładek oszczędnościowych płaci 5 i pół od sta zysku rocznego (procentu).
Dziś jeszcze udaj się do Agencji „Banco Pelotense” w Rio Negro i umieść tam swoje oszczędności, bo pamiętaj, że wentyn oszczędzony to wentyn zarobiony!

Banco Pelotense ma kapitał 80 milionów milrejsów. Fundusz rezerwowy 15 milionów milrejsów.

Centrala w Pelotas Filja i Agencje we wszystkich większych miastach kraju.

FILJA W KURYTYBIE.

Agencja w Rio Negro przy ulicy 15 de Novembro — Parana.

KORESPONDENTEM W PARAGUASSU, ITAYOPOLIS JEST KSIĄDZ JAN KOMINEK.

Niemieckie farby „BAYER”

dla użytku domowego celem farbowania wełnianych, bawełnianych i jedwabnych materiałów sprzedaje się we wszelkich ilościach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm”

RUA RIACHUELLO N. 52 — CURITYBA — PARANA
(Gdzie miał sklep p. Piotr Harmata).

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w **Thomas Coelho**

STACJA KOLEJOWA BARIGUY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno francuskie jak i inne.

46

Cegielnię tę, dawniej własność p. Jana Wozniaka nabyła spółka polska p. p. Jana Filipaka, Józefa Roscia i innych. Obsługa zamawiających rzetelna, transporty wyrobów staranne. Nadmieniamy, że dachówkę francuską cegielni z Thomas Coelho wyszczególniono na przedwstępnej wystawie w Kurytybie.

Silę Herkulesa

dodaje pivo z browaru

ATLANTICA

przewyższające wszystkie inne.

10

KOLONJA C-el QUEIROZ (Amola Faca)

Przeprowadza parcelacje i udziela informacji: **WŁADYSŁAW RADECKI — AMOLA FACA — PARANA**
Na kolonji ERECHIM W RIO GRANDE DO SUL udziela informacji bliższych p. **BOLESŁAW WENCLEWSKI W BARI O**

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ZEGLUGI „Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi pospieszonymi, które odbywają podróż ze Santos do Francji w 15 dniach oraz statkami specjalnie urządzone, dla emigrantów którzy znajdują najwygodniejsze pomieszczenia. Statki mają do dyspozycji kabiny 3 ciej klasy.
Podróż z Bordeaux do Havre czyli La Pallice do Gibraltaru odbywa się po ciągami francuskimi aż do Dunquerque a z Dunquerque do Gibraltaru statkiem kompanji francuskiej „Transatlantique”. W ten sposób narkonie są różnyeh rodzaju, na które nie rzadko bywają narażeni nasi pasażerowie na granicy niemieckiej.

NAJBLIŻSZY ODJAZD DO EUROPY:

	Z Santos	Z Rio de Janeiro
„LUTETIA”	9-go Lutego	10-go Lutego
„BELLA ISLE”	14-go „ ”	14-go „ ”
„FORMOSE”	29-go „ ”	29-go „ ”
„MASSILIA”	8-go Marca	9-go Marca

Sprzedaj biletów z Brazylji do Polski oraz z Polski do Brazylji t. z. (bilhetes de chamada) zajatwa i bliższych informacji udziela **IGNACY KASPROWICZ**
Avenida Luiz Xavier N. 28 — Kurytyba.

Najlepszy srodek od reumatyzmu

REUMATOL

DOSTAC MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 — Kurytyba

„A VENCEDORA”

FABRYKA KARMEŁKÓW I CUKIERKÓW W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:

Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasyowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych. Prócz tych mam inne jeszcze gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tem, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Łachowski

28 CURITYBA — Rua Cabral N 53 — PARANA

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonji „Bom Successo” sprzedaje się pierwszej klasy ziemięherwalowe i bardzo urodzajne ziemie do sadzenia.

Kolonja „Bom Successo” jestwzajem łączącym drogi Florianopolis — Blumenau — Timbo — Itayopolis — Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkrowe, 100 alkrowe i 200 alkrowe. Każda fazenda ma kemp, herwa mate i ziemię uprawną. — KUPUJCIE!

Bliższych informacji udziela agencja kolonizacyjna. Germano Ortel
Itayopolis, Estação Mafra. Santa Catharina. 19

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR

KURYTYBA — RUA S FRANCISCO N. 25.
Leczy podług najnowszych sposobów.
WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roetgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

Kolonizacja w Gastro

Loty juz wymierzone!

NABYWCY MOGA SIĘ ZGŁASZAĆ DO DR. M. SZELIGOWSKIEGO

KURYTYBA, Rua São Francisco N. 25.

CURITYBA
CAIXA POSTAL 140

Casa Metal

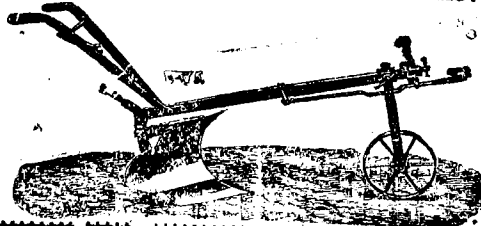
CURITYBA
RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

WIELKI SKŁAD ŻELAZA I STALI, W SZTABACH I W PEYTACH, ŚRUB, GWOZDZI, RUR, ŁANCUCHÓW I INNEGO ŻELASTWA DO WOZÓW.

Wszystkiego rodzaju rzemiosła i maszyny

LEJE, SZKŁA, DRUT GŁADKI I KOLCZASTY, MASZYNY ROLNICZE I T. P.

NADCHODZA CODZIENNIE
NOWE TRANSPORTY PEŁNOCYFELNE
GÓW • RUDOLFSACK.

Filip Czaban
PALMEIRA — Ulica Coronado
Pedro Ferreira N 5
Zakład szewski. Wykonuje wszelkie roboty szewskie. Ceny przystępne.

Fabryka Cukierków „AURORA”

JÓZEFA KULI
Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owinięte w papierki (jas) we wszystkich odmianach.
Ulica Martim Afonso N. 11
CORITYBA, PARANA, BRASIA

Fabryka Pieczętek FRANCISCO J. GONÇALVES

Praca Senador Correia N 3
Curytyba — Parana.
Klize, pieczętki różnego rodzaju i t. p.
CENY UMIARKOWANE I CENNIKI DARMO!

DOBRE I TANIE PIECZYWA W PIEKARNI

Padaria Reforma

Piec i uprząż obsługują — Zakończony wszelkich artykułów spożywczych pierwszej potrzeby. Wynajmują się towar na produkty krajowe.

Ignacy Habich
CURITYBA, DR. CANDIDO DE ABRIL N. 64

HOTEL CENTRAL
Curytyba — Rua Ebano Pereira N. 8
WYGODNE URZĄDZENIA. ... SMACZNA KUCHNIA.
GOSPODA O PIERWSZORZĘDNEJ OBSŁUDZE.
Oddziały dla rodziny. Otwarte całą noc.
Ceny przystępne. Pokoje od 6\$ do 12\$ dziennie.
Mieszkanie i stol sa la carte, na miesiąc 220\$, Stojowanie sie dla panów w motylnych z mieszkaniem miesięcznie 80\$000, bez mieszkania 60\$000.
Najlepszy hotel dla rodziny!

Industrial Ceramica Brasil
Polska Fabryka Dachówek
J. H. Wozniak & Marszałek
Nad rzeczką Bariguy. Wytwarza się 100 tysięcy dachówek miesięcznie. Wymieniony materiał. Zamówienia przyjmują się: RUA COMMENDADOR ARAUJO N. 39 — CURITYBA — PARANA.
ADRES TELEGRAFICZNY: JOHWOANMAN